

Puitinlahti - Kortejoki siirtovesihuoltolinjojen avustaminen, erillisrahoitus**Apulaiskaupunginjohtaja Jari Kyllönen
Kaupunginhallitus****Tiivistelmä:**

Kaupunkirakennelautakunnalle ja edelleen kaupunginhallitukselle esitetään, että Karttulan vesiosuuskunnalle myönnetään enintään 850 000 euron suuruinen avustus yhdysvesijohdon suunnittelua ja rakentamista varten välillä Puitinlahti - Kotkatlahti ja siirtoviemäriin suunnittelua rakentamista varten välillä Puitinlahti - Kortejoki (entinen Neuronin jätevedenpuhdistamo). Yhdysvesijohdon rakentaminen turvaa tulevaisuudessa Karttulan vesiosuuskunnan lisäksi Pohjois-Soisalon vesiosuuskunnan ja Kuopion Vesi Oy:n Vehmersalmen taajaman vedensaannin toimintavarmuutta. Hanke rahoitetaan kaupunkiympäristön palvelualueen vesihuollon kehittämiseen vuosille 2020-2024 talousarvioon varatusta tai varattavasta määrärahas- ta hankkeen etenemisen mukaisesti.

Hanke tiivistetysti

Karttulan vesiosuuskunnan hallitus on 21.12.2020 päättänyt hakea erillisrahoitusta Puitinlahdesta Kotkatlahteen välille rakennettavan yhdysvesijohdon ja Puitinlahdesta Kortejoelle rakennettavan siirtoviemäriin suunnitteluun ja rakentamiseen ehdolla, että kaupunki rahoittaa kokonaisuudessaan vesihuollon toimintavarmuutta turvaavat runkoyhteydet. Kuopion kaupunki, Karttulan vesiosuuskunta ja Kuopion Vesi Oy ovat käyneet useita neuvotteluita vesihuollon, erityisesti Vaajasalon alueen, toimintavarmuuden turvaamisesta. Yhteinen näkemys on, että siirtoviemäri ja yhdysvesijohto on tarpeellista toteuttaa mahdollisimman nopeasti, ennakoitavasti ja toteuttajana on todennäköisemmin oltava Karttulan vesiosuuskunta. Vaajasalon ja Kortejoen alueen vedentuottamisesta ja jäteveden puhdistamisesta vastaa nykyisin uusi, yksityinen taho.

Hankkeen kustannusarvio on 750 000 - 850 000 euroa riippuen rakennettavan vesijohtoputken koosta. Hanke on mahdollista käynnistää vuonna 2021 ja saattaa loppuun 2 - 3 vuoden aikavälillä. Hankkeen toteutuminen vaatii täysin erillisrahoitusta. Siirtoviemäriin rakentamisalue on harvaa, eikä liittyjiä ole runkoviemäriin ja -vesijohdon maksamiseen. Muut vesihuoltolaitokset (Pohjois-Soisalon vesiosuuskunta, Kuopion Vesi) eivät ole tässä vaiheessa valmiita osallistumaan yhdysvesijohdon kustannuksiin.

Taustaa hankkeelle

Suomen aivotutkimus- ja kuntoutussäätiö Neuron (myöhemmin Neuron) on tuottanut ns. tukkuvesiyhtiönä vedentuotanto- ja jätevedenpuhdistuspalveluita mm. Karttulan vesiosuuskunnalle. Neuronilla on ollut oma vedenottamo- ja käsittelylaitos. Vedentuotannon osalta toimintaperiaatteena on ollut, että Kotkatniemen pohjavesialueella (Vaajasalon säätiön alue) sijaitsevalta Roinilan vedenottamolta raakavesi on pumpattu noin viiden kilometrin päähän Neuronin vedenkäsittelylaitokseen, jossa vesi on käsitelty Manga-Dol-neutralointimenetelmällä. Tämän jälkeen talousvesi on pumpattu Vaajasalon saareissa sijaitseviin ylävesisäiliöihin, josta vesi on jaettu kulutukseen sairaalan ja siinä sijainneiden hoivakotien lisäksi Karttulan vesiosuuskunnan Vaajasalossa sijaitseville asiakkaille. Alue on yhden vesilähteen varassa, eikä alueella ole vesijohtoyhteyttä, jota pitkin talousvettä voitaisiin johtaa Vaajasalon alueelle. Neuronilla on ollut myös oma ympä-

ristöluvan alainen bioroottorilla toimiva jätevedenpuhdistamo, jossa on käsitelty sairaalan ja hoivakotien lisäksi Karttulan vesiosuuskunnan Vaajasalossa ja Sikoniemessä sijaitsevien asiakkaiden jätevedet. Karttulan vesiosuuskunnalla on ko. alueilla asiakkaina noin 90 kiinteistöä, jotka ovat täysin riippuvaisina Neuronin vedentuotanto- ja jätevedenpuhdistamopalveluista.

Neuron on asetettu selvitystilaan toukokuussa 2018, jonka jälkeen Neuronin omaisuutta on realisoitu. Neuronin omistamat kiinteistöt ovat olleet useita kertoja huutokaupassa ja kiinteistöille on kesällä 2020 löytynyt uusi, yksityinen omistaja.

Vesihuoltolain mukaan Kuopion kaupunki vastaa viimekädessä vesihuollon järjestämisestä. Kuopion kaupungin ja Kuopion Vesi Oy:n keväällä 2020 tekemän katselmuksen perusteella vesihuolto tulee vaatimaan uudelta omistajalta investointeja, jotta vesihuoltolaitteistot pysyvät asianmukaisena myös tulevaisuudessa. Riskinä ja uhkakuvana on, jos uusi omistaja ei pysty suoriutumaan vesihuollolle asetetusta velvoitteista, siirtyy myös vesihuollon toteuttamisvastuu Kuopion kaupungille. Tällöin Kuopion kaupungille jäisi kokonaan vastuu ja velvollisuus huolehtia Vaajasalon ja Sikoniemen alueen vedenhankinnasta ja -käsittelystä sekä jätevedenpuhdistamotoiminnasta korvaavien johtoyhteyksien puuttumisen vuoksi.

Ratkaisut vesihuollon turvaamiseksi

Kuopion kaupunki, Karttulan vesiosuuskunta ja Kuopion Vesi Oy ovat pitäneet useita neuvotteluita Neuronin vesihuollosta ja sen tilasta sekä ratkaisuvaihtoehtoista. Kuopion kaupunki on selvittänyt talousveden ja jätevesien johtamisen osalta erilaisia vaihtoehtoja ja laatinut vaihtoehtoista yleissuunnitelmatasoisia suunnitelmia. Viimeksi, 14.12.2020, pidetyssä palaverissa on todettu, että tarkoituksenmukaisinta on ruveta suunnittelemaan ja toteuttamaan pitkän tähtäyksen toimenpiteitä, jossa yksityisen yrityksen vastuulla olevan paikallisen talousveden tuotannon ja jätevedenpuhdistamoiden osalta siirryttäisiin yhdysvesijohto- ja siirtoviemäri-ratkaisuihin.

Talousveden hankinnan osalta on tarkoituksenmukaisinta johtaa talousvesi Kuopion Veden Jänneniemen vedenottamolta, jossa on saatavana määrältään riittävästi ja laadultaan hyvää talousvettä. Kuopion Vesi on Jänneniemen vedenottamon rakentamisen yhteydessä rakentanut vesiosuuskunnille tarkoitetun 315 mm suuruisen jakeluvesijohdon vedenottamolta Valtatie 9 varteen Puitinlahteen. Ko. johto-osuus ei ole tällä hetkellä käytössä. Vaajasalon alueen vedenhankinnan turvaaminen vaatii kuitenkin noin viiden kilometrin pituisen vesijohdon rakentamisen Puitinlahdesta Kotkatlahteen, jossa rakennettava vesijohto yhdistetään Karttulan vesiosuuskunnan olemassa olevaan vesijohtoverkostoon. Rakennettava vesijohdon koko on oltava vähintään 110 mm suuruinen, mutta mielellään 160 mm suuruinen. 160 mm suuruisen vesijohdon rakentaminen turvaisi ja mahdollistaisi vedenjohtamisen tarvittaessa myös Kuopion Veden Vehmersalmen taajamaan Jänneniemen vedenottamolta. Hankkeen kustannusarvio on 260 000 – 360 000 euroa riippuen rakennettavan vesijohtoputken koosta.

Jäteveden puhdistamisen ja johtamisen osalta toteuttamiskelpoisin vaihtoehto on johtaa jätevedet Kuopion Vesi Oy:n Siilijärven puhdistamolle. Karttulan vesiosuuskunta on rakentanut viemäriä Jännevirralla Puitinlahteen saakka. Viemäri on rakennettu siten, siihen on mahdollista tarvittaes-

sa johtaa Vaajasalon ja Sikoniemen alueen jätevedet. Tämä vaihtoehto edellyttää noin 12 kilometriä pitkän siirtoviemärin rakentamisen Puitinlahdesta Kortejoelle (Neuronin jätevedenpuhdistamolle). Siirtoviemärin rakentamisen kustannusarvio on noin 440 000 euroa. Vesijohdon ja jätevesiviemärin rakentamisen toteuttamista varten tarvittavien maastotöiden ja yksityiskohtaisten suunnitelmien laatimisen kustannusarvio on noin 50 000 euroa.

Yhdysvesijohdon rakentaminen Puitinlahdesta Kotkatlahteen on välttämätön sekä erittäin tärkeä, jolla turvataan laajaan alueen vedenhankintaa. Yhdysvesijohto mahdollistaa mm. Karttulan vesiosuuskunnan (ent. Itä-Kallaveden vesiosuuskunnan), Pohjois-Soisalon vesiosuuskunnan ja tarvittaessa Kuopion Vesi Oy:n Vehmersalmen toiminta-alueiden vedenhankinnan ja -jakelun turvaamisen. Puitinlahti - Kotkatlahti yhdysvesijohto on Kuopion kaupunginvaltuuston vuonna 2013 hyväksymässä Kuopion vesihuollon kehittämissuunnitelmassa vuoteen 2020 linjattu ja nimetty vedenhankinnan ja -jakelun turvaamiseksi tarvittavaksi hankkeeksi.

Siirtoviemärin rakentaminen Puitinlahdesta Kortejoelle on välttämätön, mikäli yksityisen yrityksen ylläpitämän jätevedenpuhdistamon toiminta Vaajasalossa (entisellä Neuronilla) loppuisi. Vaajasalon ja Sikoniemen alueiden jätevedenpuhdistus perustuu pelkästään Neuronin jätevedenpuhdistamon toimintaan.

Avustuksen ehdot

Kuopion kaupunki valvoo haja-asutusalueiden vesihuollon avustamiseen ja kehittämiseen tarkoitettujen varojen käyttöä ja rakennustöiden toteuttamista. Hanke on aloitettava vuoden 2021 aikana ja saatava päätökseen vuoden 2024 loppuun mennessä. Hanke rahoitetaan kaupunkiympäristön palvelualueen vuosien 2020 - 2024 haja-asutusalueen vesihuollon kehittämiseen varatusta määrärahasta määrärahojen puitteissa.

Kuopion kaupunki edellyttää rakentamaan yhdysvesijohdon 160 mm suuruisena, jolloin yhdysvesijohdolla voidaan häiriötilanteissa turvata Pohjois-Soisalon ja Kuopion Veden Vehmersalmen taajaman vedenhankintaa ja -jakelua. Mikäli toinen vesihuoltolaitos osallistuu yhdysvesijohdon maksamiseen, vähennetään avustusta vastaavalla osuudella.

Hankkeen maksatus tapahtuu toteutuneita, hankkeeseen hyväksyttäviä, arvonalisäverottomia kustannuksia vastaan. Maksatushakemusten yhteydessä ja hankkeen päätyttyä on kaupunkiympäristön suunnittelupalveluun toimitettava oikeaksi todistettu kirjanpidon pääkirjaote tai muu vastaava menon todentava tosite (kuitit laskujäljennöksineen) toteutuneista rakentamiskustannuksista. Maksatushakemukset tulee toimittaa vuosittain 31.12. mennessä.

Avustuksen saaja on velvollinen pitämään aiotuista investointihankkeista urakoitsijan kanssa työmaan aloituskokouksen ja tarvittaessa muita työmaakokouksia sekä urakan vastaanottotarkastuksen. Näihin kokouksiin tulee kutsua kunnallisteknisen suunnittelun edustaja. Lisäksi avustuksen saaja on velvollinen antamaan kaupungille valvontaa varten tarpeelliset tiedot, asiakirjat ja valvonnan kannalta muun tarpeellisen aineiston. Avustuksen saaja on velvollinen hyväksyttämään hankkeeseen mahdollisesti tehtävät merkittävät muutokset Kuopion kaupungilla. Avustuksen saaja on velvollinen sallimaan veden/jätevedenjohtamisen myös muille vesihuoltolaitoksille kapasiteetin sallimissa rajoissa.

Hankkeen loputtua on kaupungille toimitettava tiedot liittyjistä ja rakenne-

Kuopion kaupunki

Kaupunkirakennelautakunta

20.01.2021

15 §

tuista verkostomääristä. Kaikki rakenteet tulee mitata ja mitta-aineistosta tulee laatia toteumapiirustukset. Nämä piirustukset tulee toimittaa Kuopion kaupungille hankkeen päätyttyä sekä sähköisesti mittatiedostona ja pdf:nä. Kuopion hallintosäännön (2011) mukaisesti avustuksen saajan on toimitettava toimintakertomus ja tilinpäätös, jos kaupunki on avustanut tai jonka sitoumuksia kaupunki on taannut yli 10 000 eurolla.

Vaikutusten arviointi

-

Esitys

Esitän kaupunkirakennelautakunnalle ja edelleen kaupunginhallitukselle, että päättää myöntää Karttulan vesiosuuskunnalle yhdysvesijohdon suunnittelua ja rakentamista varten välillä Puitinlahti - Kotkatlahti ja siirtoviemärin suunnittelua ja rakentamista varten välillä Puitinlahti - entinen Neuronin jätevedenpuhdistamo avustusta enintään 850 000 euroa (alv 0 %). Mikäli muu vesihuoltolaitos osallistuu yhdysvesijohtohankkeen kustannuksiin, vähennetään avustuksesta vastaava määrä. Avustus maksetaan vuosille 2020 - 2024 Kuopion kaupungin kaupunkiympäristön palvelualueen vesihuoltoavustuksiin varatusta tai varattavasta määrärahasta vuosittain määrärahojen puitteissa.

Liitteet

12 10394/2020 Rakentamisaluekartta

Viiteaineisto

1 10394/2020 Karttulan vesiosuuskunta, pöytäkirjaote 21.12.2020 (Ei julkaista Internetissä)

Valmistelija

Päivi Rissanen

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 44 718 5303

Päätösehdotus

Apulaiskaupunginjohtaja Jari Kyllönen

Lautakunta hyväksyy apulaiskaupunginjohtajan esityksen.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Merkitään, että vesihuoltoinsinööri Päivi Rissanen poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn jälkeen.

KUOPIO

Kuopion kaupunki
Kaupunkirakennelautakunta

Pöytäkirja

20.01.2021

1/2021

5 (5)

15 §